

He is slaughtering an item which is forbidden to benefit from, but not the owner's איסורי הנאה ולא דמריה קשחית -

Overview

The גמרא asked why does מאיר ר' obligate the 'ד' וה' payment when he was לע"ז שוחט. Seemingly as soon as there was a slight act of שחיטה, the animal became בהנאה אסור (for it was offered לע"ז), and when he completes the שחיטה, it is no longer the owner's.¹ ר"מ discusses the need to consider it קשחית, and the reason מ"מ maintains here that a שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה.

asks: תוספות

ואם תאמר ולמה לי טעמא דלא דמריה קשחית² -

And if you will say; but why do we need the reason that he is not slaughtering the owner's animal, in order to exempt him from 'ד' וה' -

תיפוק ליה דאין זה טביחה דמחתך בעפר בעלמא הוא³ -

You can exempt him from 'ד' וה' because this is not considered טביחה, for he is merely cutting earth; תוספות proves this -

כדאמרינן בהשוחט⁴ (שם) גבי השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודה זרה חייב שלשה חטאות⁵ -

As the גמרא states in פרק השוחט regarding one who (inadvertently) is שוחט a קרבן (inadvertently) is שוחט, he is liable for three חטאות offerings -

ע"ז, עזרה, שבת, חטאת - ופריך⁶ אשחוט חוץ⁷ לא ליחייב מחתך בעפר הוא דאסרה בשחיטה פורתא לעבודה זרה⁸ -

And the גמרא asks, he should not be liable to bring a חטאת for the sin of שחוט חוץ since he is merely cutting earth, for with the slight nick for ע"ז he made it prohibited –

answers: תוספות

¹ It is assumed that making even the slightest nick in the animal makes it לע"ז which is אסור בהנאה. However, the גמרא of ד' וה' is when there was a proper שחיטה (which means cutting the רוב of both סימנים), and at that time it does not belong to the owner, since it is אסור בהנאה.

² אסור בהנאה indicates that a שחיטה is taking place, however he is not שוחט the owner's animal, since it is אסור בהנאה.

³ תוספות claims that there is no שחיטה taking place, for once it is אסור בהנאה, it loses its status as (meat of) an animal, and it is considered as if he is merely cutting earth, but not slaughtering an animal.

⁴ חולין מ"א.

⁵ One for שבת, a second for חוץ, and a third for לע"ז.

⁶ שם עמוד ב'.

⁷ עזרה קרבן refers to the prohibition of slaughtering a קרבן outside the עזרה.

⁸ See footnote # 3. It seems from that גמרא that once he was שחט בה פורתא for לע"ז, the remaining act is not טביחה/שחיטה, but merely עפר מחתך, so why did the גמרא not say here that he is merely עפר מחתך.

ויש לומר דהתם נמי לא פריך אלא משום דבעי ראוי⁹ לפתח אהל מועד¹⁰ -

And one can say that there too, the גמרא does not ask that he is מחתך בעפר, since it was שחוט חוץ for חייב to be brought into the פתח אהל מועד must be fit to be brought into the קרבן -

וכיון דנאסרה בשחיטה פורתא תו לא חזי לפתח אהל מועד -

And since it became forbidden בהנאה with this slight שחיטה, it is no longer fit to be brought to the פתח אהל מועד and therefore not liable for שחוט חוץ.

asks: תוספות

ואם תאמר ומה בכך דלאו דמרה קטבח הא כל טובח נמי לאו דמריה קטבח -

And if you will say; but what of it that he was not טובח the owner's animal, since by every case of טובח, he is not טובח the owner's animal, and nevertheless he is חייב בד' - explains - תוספות וה'

דמכי שחט בה פורתא קנייה בשינוי מעשה¹¹ -

For by every טובח, when he is שוחט a little bit, he acquires the animal by the change that he caused through his action -

answers: תוספות

ויש לומר דלא חשיב שינוי מעשה¹² לקנות בכך -

And one can say that this (the small nick) is not considered a שינוי מעשה that he should acquire it with this act. However, when he was שוחט לע"ז, it certainly does not belong to the owner anymore, for it is אסור בהנאה.

⁹ The גמרא writes in ד-ג,יז (אחרי) ויקרא that **ישחט שור או קשב או עז במתנה או אשר ישחט מחוץ** (אחרי) ויקרא (אחרי) ויקרא. **למתנה. ד ואל פתח אהל מועד לא קביאו להקריב קרבן ליהנה לפני משכן יהנה דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונקרת האיש ההוא מקרב עמו.** We derive from the פסוקים that the חוב of חוץ is only if it can be brought as a קרבן into the פתח אהל מועד.

¹⁰ תוספות is answering that when the גמרא there referred to it as מחתך בעפר; it did not mean that since it is אסור בהנאה, it is considered מחתך בעפר (as alluded to in footnote # 3); rather the reason it is considered like מחתך בעפר, is because in order to qualify for the איסור of חוץ it must be fitting to be brought in the עזרה (פתח אהל מועד), as a קרבן, only then if it is שחוט חוץ is it considered שחוט חוץ. However, this animal is not fit to be brought into the עזרה, since נשחט it is אסור בהנאה (and cannot be brought as a קרבן), therefore the גמרא claims that there should be no חוב for מחתך עפר. [One may still ask, why did the גמרא there use the term of מחתך עפר, but rather consider it as if בבשר. (even though it meant מועד אהל מועד), and here the גמרא chose to say דמריה קשחית (and did not say מחתך). However, that would be merely a question of semantics, but not a contradiction of concepts.]

¹¹ A thief must return the article which he stole, if it is intact as he stole it. However, if he changed it (he stole wood and made it into a closet) the thief may keep the closet (he must of course pay back for the wood he stole). He acquired the closet מעשה בשינוי. Here too by making this slight שחיטה he is making it into a טריפה/נבילה (see חולין לבא, טריפה/נבילה). He should be חייב בד', so it is no longer the owner's, and nevertheless he is חייב בד' זה. This seemingly proves that one is חייב בד' even if by the end of the שחיטה it does not belong to the owner. Why does the גמרא ask דמריה קשחית?!

¹² The animal basically did not change; it was an ox before and it is an ox now. It therefore still belongs to the owner, so he was טובח the owner's animal. A שינוי מעשה requires a (drastic) name change, like the case of the wood and closet (in footnote # 11).

And one can say; that here we can say that it is preferable to derive a prohibited שחיטה (the שחיטה of 'ד' וה' from a prohibited שחיטה (the שחיטה of חוץ) - שאסור לו לגנוב ולשחוט משחוי חוץ -

For it is forbidden to him to steal and to slaughter, so we should derive it from שחוי חוץ (which is also forbidden), even though that by one it states טביחה and by the other it states שחיטה; we would rather do that -

ואין דנין טביחה מטבוח טבח והכן שהיא שחיטת היתר²¹ -

But not to derive טביחה (of 'ד' וה'), which is a forbidden שחיטה, from טבוח טבח והכן שחיטה (even though the words טביחה and טבוח are more similar than טביחה and שחיטה) -

²² responds to an anticipated difficulty:

והא דלא משני הכי בפרק כיסוי הדם (שם) משום דבשוחט אותו ואת בנו -

And the reason the גמרא did not answer in this manner in פרק כיסוי הדם, because by אותו ואת בנו -

פעמים ששוחט את הטריפה קודם שהוא שוחט השני (שוחט השני) שחיטת היתר²³ -

Occasionally he will be שוחט the טריפה first, so it is a שחיטת היתר, therefore the גמרא there could not have said that he prefers to derive שחיטה דעבירה (אותו ואת בנו) שחיטה דעבירה, for it is possible that אותו ואת בנו will be a שחיטת היתר -

In summation; we would rather derive שחיטת איסור (ד' וה') שחיטת איסור, even though the words are not exactly the same, than to derive שחיטת איסור (ד' וה') שחיטת היתר (even though the words are the same). However, this does not apply to אותו ואת בנו since it is not always a שחיטת איסור.

eaten. The שחיטה שאינה ראויה (שוחט בחוץ) and it is also a שחיטה דעבירה (one may not be שוחט בחוץ) and it is also a שחיטה שאינה ראויה (after it was נשחט בחוץ it may not be eaten).

²¹ By a ש"גז it is not (always) necessary to have the exact same words (as we know from ובה הכהן). Therefore, Tosfos explains that we would rather have a ש"גז from two places where the content is the same (even though the words are not the same) like טביחה ד' וה' שחוי חוץ (where they both are prohibited), than to have a ש"גז where the words are the same (like ד' וה' and יוסף) but the content is not (for one is a טביחה דאיסור and the other a טביחה of היתר).

²² The גמרא in פה,א asks why does ר"מ derive אותו ואת בנו שחוי חוץ to teach us that שחיטה שאינה ראויה שמה. [The גמרא answers that he would rather derive שחיטה from טביחה than deriving שחיטה from טביחה (and a שחיטה שאינה ראויה would be שחיטה שמה).] Why did not the גמרא answer (as Tosfos explains here) that he would rather derive איסור from איסור than איסור from היתר?!

²³ ר"מ maintains that the prohibition of אותו ואת בנו is even if the transgression was done by a שחיטת שאינה ראויה. For example, he was שוחט the parent, and then he was שוחט the child, and it turned out that the child was a טריפה and therefore a שחיטה שאינה ראויה, and nevertheless it is אסור. However, it is possible that the first animal was a טריפה (a שחיטה שאינה ראויה), however at this point no transgression took place. The transgression will take place when he is שוחט the second animal a שחיטת היתר. We cannot categorically say that אותו ואת בנו is a שחיטת איסור, for it could be a שחיטת היתר (if we would assume שחיטה שמה לא שמה שחיטה [see 'Thinking it over']). However here by ד' וה' it is always a שחיטה דעבירה.

מביחה דיוסף offers an alternate explanation why we do not derive 'ד' וה' from

ועוד יש לומר דדנין דבר הנאמר בסיני מדבר הנאמר בסיני אבל וטבוח טבח לא נאמר בסיני -

And additionally, one can say that we can derive something (ד' וה) which was stated in סיני (after מתן תורה) from something (שחוטאי חוץ) which was stated in סיני, however the פסוק of וטבוח טבח was not said in סיני, but rather it took place before מ"ת -

והוא דלא משני התם הכי²⁴ משום דאית ליה שינויי אחריני -

And the reason the גמרא did not answer this, there in חולין, is because it had other answers –

In summation we prefer to derive (ד' וה') לאחר מ"ת from (שחוט י חוץ) לאחר מ"ת, than to derive from before (טביחה דיוסף) מ"ת, even though the words are more exact, and this answer can apply to אותו ואת בנו as well.

תוספות asks:

ומיהו קשה בריש פרק ב' דיבמות (דף יז,ב) אמר דנין אחים מאחים²⁵ ואין דנין אחים מאחין²⁶ -

However, there is a difficulty, for the גמרא in the beginning of the second פרק of מסכת יבמות states, “we would rather derive אחים from אחים, but we will not derive אחים from אחיך; the גמרא prefers אחים (of יוסף) to אחיך (of עריות), since by אחים it is exactly the same word as opposed to אחיך –

אף על גב דשנים עשר עבדיך אחים אנחנו לא נאמר בסיני -

Even though that the פסוק of אחיהם עשר עבדים **was not said in סיני**, but rather it is from before מ"ת, and previously תוספות stated that we prefer to learn from after מ"ת rather than from before מ"ת (even if the words are not exactly the same)?!

תוספות answers:²⁷

ויש לומר כיון דילפינן כבר בחד דוכתא דשמה שחיטה –

And one can say; since we already derived in one instance that שחיטה שאינה ראויה is considered a valid שחיטה, we derived this -

כגון באותו ואת בנו משום דהוי שחיטה משחיטה קסבר רבי מאיר יש לנו לומר בכל מקום²⁸ -

²⁴ See footnote # 21.

²⁵ Regarding יבום the תורה writes (in תצא [כהה, in] דברים) כי ישבו אחים יחדו וגו'. We derive though a גז"ש from the פסוק (in פסוק) מן האב (but not מן האם) אחי יוסף they were brothers, the just as by עשר עבדיך אחים אנחנו (בראשית [מקץ] מב, יג) which states (אחים מן האם, the same applies by יבום; that the obligation is only by מן האב (but not by מן האם).

²⁶ Regarding עריות התורה writes (in יחזקאל [אחרי] יחזקאל) that לא תגלה אחיך, and the prohibition there is both if he is his brother either מן האם or מן האב.

²⁷ תוספות is seemingly changing his stance; before מ"ת and after מ"ת is not strong enough to overpower the likeness of the words (as seen by יבום of אחים, where we disregard before מ"ת in favor of the same word אחים). However, before מ"ת and after מ"ת plays a role in a different manner.

²⁸ Once we find in one place that שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, we wish to follow this everywhere else, where it is

For instance, by **אותו ואת בנו** which we derived from **שחוט חוץ**, **because it is a גז"ש** of **שחיטה** from **שחיטה**, so therefore **ר"מ maintains that we should assume this everywhere** else that **שחיטה** **שמה** **ראויה** **שמה** **שחיטה**, since we already established it by **אותו ואת בנו** - **ולהכי בתשלומי ארבעה וחמשה נמי שמה שחיטה** -

So therefore, by the payments of **ד' וה'** **ראויה** **is also considered a valid שחיטה** even though the **גז"ש** will be **טביחה** (**ד' וה'**) from **שחיטה** (of **שחוט חוץ**) –

anticipates the obvious difficulty:

וליכא למימר דאדרבה נילף בתשלומי ארבעה וחמשה טביחה מטביחה -

And we cannot say, on the contrary let us start from the other side, and **derive the payment of ד' וה'** through the **גז"ש** of **טביחה** **טביחה** (from **וטבוה טבח** by **יוסף**, which are the same words) -

דשחיטה שאין ראויה לא שמה שחיטה נימא הוא הדין באותו ואת בנו²⁹ –

That **שחיטה** **is not considered a valid שחיטה** and therefore we should say **that the same ruling applies to אותו ואת בנו** and we should derive **שחיטה** from **טביחה** and assume that **שחיטה** **ראויה** **לאו שמה שחיטה** everywhere –

responds

דהא כיון דאיכא למימר הכי והכי סברא דדנין דבר הנאמר בסיני מדבר הנאמר בסיני³⁰:

For since we can say this way (to first derive **אותו ואת בנו** from **שחוט חוץ**), and this other way (to first derive **ד' וה'** from **טביחה** **דיוסף**), **logic dictates that we should derive something which was stated in סיני** (**אותו ואת בנו**) **from something which was said in סיני** (**שחוט חוץ**), rather than deriving **ד' וה'** which was said in **סיני** from **טביחה** **דיוסף** which was not said in **סיני**.

Summary

qualifies the meaning of **בבשר**, and also offers various explanations why **ר"מ** maintains **שחיטה** **שמה** **ראויה** **שמה** **שחיטה** even by **ד' וה'**, where **וטבוה'** is written.

Thinking it over

possible (albeit difficult) to derive it from **שחוט חוץ**.

²⁹ There are two options here; we can start (as **תוספות** suggested initially) with **אותו ואת בנו** and derive from **שחוט חוץ** (same word) that **שחיטה** **שמה** **ראויה** **שמה** **שחיטה**, and then continue by **ד' וה'** and derive **טביחה** from **שחוט חוץ**, that by **ד' וה'** we do not require a **ראויה** **שמה** **שחיטה**; or we can start by deriving **טביחה** of **ד' וה'** from **טביחה** of **יוסף** (same word), and establish that we require a **ראויה** **שמה** **שחיטה**, and then say that the same applies to **אותו ואת בנו** that we derive it from **טביחה** and it needs to be a **שחיטה** **ראויה**. How can we decide from where to start.

³⁰ The concept of **לפני מ"ת** and **לאחר מ"ת** does not overpower anything; only where there are two equal choices, it tells us that it is preferable to derive **לאחר מ"ת** from **לאחר מ"ת** (but not **לאחר מ"ת** from **לפני מ"ת**).

writes that by *אותו ואת בנו*, it is not always a *שחיטה* of *איסור*, for if the first one was a *טריפה* (no *איסור* was done yet), so by the second one there is no *איסור של שחיטה* (presumably because since the first one was a *שחיטה שאינה ראויה*, there is no *אותו ואת בנו*, if we assume *שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה*).³¹ According to this, in a case where he was *שוחט* the *טריפה* first, why indeed do we not derive *אותו ואת בנו* from *טביחה דיוסף* (and *שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה*), since they are both a *היתר*; why indeed does *מ"ר* insist that (in all cases) we derive *אותו ואת בנו* from *שחיטת חוץ*?³²

³¹ See footnote # 23.

³² See *מהרש"א* (הארוך) חולין פה, א תוס' ד"ה דנין.